

Posudek vedoucího teoretické bakalářské práce Alexandra Kashcheeva

MOTIV A LEITMOTIV VE FILMU

Alexander Kashcheev si pro svoji teoretickou bakalářskou práci zvolil téma, které je, jak se domnívám, je výrazně podepřeno jeho zkušeností se zachraňováním a zviditelňováním režijního záměru, který režiséri nezáměrně zatemní během realizace filmu.

Všichni jistě známe momenty ze své vlastní praxe, kdy pracujeme na filmech s režisérem, který ústřední téma a subtémata vedlejší spíše intuitivně tuší, ale v zahleděnosti k narativu se mu jednotlivé linky rozostřují, zašmodrchávají a ztrácejí. Jsou však v materiálu latentně obsaženy a je pak na střihači, aby důkladnou analýzou materiálu a skrze dialogické jednání tento zasukovaný potencionální tvar pomohl autorovi napřímit a tuto motanici vzniklou z nutkání sdělit vše zároveň, rozplést a hierarchizovat.

Vysledování, odělení a uchopení motivických či leitmotivických řad je Sashovi, jakožto střihači, ale současně i praktickému dramaturgovi, nástrojem, jak podstatná sdělení, vznášející se nad narativem umocnit a nejen v racionálním modu, ale i v modu iracionálním, asociativním tato sdělení zpřístupnit, zjasnit a zpevnit.

Jelikož je Sasha nad poměry studentů FAMU kulturně vzdělaný, je schopen analogizovat medium a strukturu filmu s hájemstvím teorie, ale i praxe hudby a literatury.

Struktura práce je přehledná a její trajektorie je vytyčená směrem od obecného ke konkrétnímu.

V úvodu nastoluje Sasha základní otázky, na něž poté odpovídá. “Jak chápat pojmy motiv a leitmotiv ve filmovém umění? Jak lze při stavbě filmu pracovat s motivy a leitmotivy? Jak jim porozumět?” A přistupuje k tématu s vědomím, že motivy a leitmotivy získávají svůj unikátní význam pouze ze vzájemného působení uvnitř příslušného filmu. Je si vědom jejich jedinečnosti!

V první kapitole analyzuje význam pojmů motiv a leitmotiv, vyhledává jejich rozdíly a sleduje, jak se uplatňují v oblasti literatury, hudby, ve filmu a audiovizí. To jest to obecné... V následujících kapitolách již analyzuje tři konkrétní, s ohledem k zvolenému tématu vhodně vybrané a emblematické filmy, které pro významovou plasticitu tématu reprezentují tři rozličné žánry. Analyzuje animovaný film Kódžího Jamamury *Maybridgeovy struny*, dokumentární film Artavazda Pelešjana *Roční období* a hraný a nejvíce osobní a intimní film Andreje Tarkovského *Zrcadlo*, který je zároveň svým analyticko-syntetickým rozpracováním nejpodstatnějším těžištěm teoretické bakalářské práce. Zde připojím snad jen úsměvný příklad z konzultace, kdy Sasha analyticky zavařen v mnohostěnu Tarkovského *Zrcadla* a subliminálních významů a spletitosti motivů a leitmotivů filmu, pro samé třísky neviděl les a opomenul leitmotiv základní - motiv zrcadla. Což více než dobře napravil. Všechny tyto tři filmy pak zceluje směr a funkce motivů a

leitmotivů směřující k vystoupení z času lineárního směrem k prožitku času cyklického, jak se například projevuje v “Mýtu o věčném návratu” Mircea Eliadeho a jehož trvalá připomínka snad může zpomalit či alespoň drobně přibrzdit sešup této přejedené civilizace, žijící pouze v čase přítomném a směřující střemhlav k temnému kataklyzmatu a finálnímu a nevratnému civilizačnímu kolapsu.

Jelikož práce splňuje veškeré náležitosti a podmínky na teoretickou bakalářskou práci kladené, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení A.

Jan Daňhel KSS